

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๓๐๗.๒/๒๕๓๑๒

กรมการปกครอง

ถนนอักษะทางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ตอบข้อหารือคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นผู้ไกล่เกลี่ยตามกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและ
ประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อ้างถึง หนังสือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด่วนที่สุด ที่ อย ๐๐๑๗.๑/๑๓๐๘๙ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๓
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๕๓ จำนวน ๑ ชุด

ตามที่จังหวัดได้หารือคุณสมบัติของผู้สมัครเป็นผู้ไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาทตาม
กฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๔ ว่าบุคคลที่ได้รับแต่งตั้ง
ตามกฎหมายและมีค่าตอบแทน อาทิ อีหม่าม คอเต็บ บิหลั่น ผู้พิพากษาสมทบ อาสาสมัครสาธารณสุข
ประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) ว่าเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือไม่ นั้น

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า

๑. คำว่า "เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ" ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอม
ข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่ได้ให้นิยามศัพท์ไว้ การตีความจึงต้องถือตามแนวทางที่ศาลรัฐธรรมนูญ
ได้วินิจฉัยไว้ตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕/๒๕๕๓ ว่า "เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ" หมายความว่า เจ้าหน้าที่
ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีลักษณะตำแหน่งหน้าที่หรือลักษณะงานทำนองเดียวกันกับพนักงานหรือลูกจ้าง
ของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือของราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้ (เทียบคำวินิจฉัย
ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๓)

๑.๑ ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งตามกฎหมาย

๑.๒ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติกรให้เป็นไปตามกฎหมายและ
ปฏิบัติงานประจำ

๑.๓ อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ

๑.๔ มีเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนตามกฎหมาย

๒. กรณีเป็น "อีหม่าม คอเต็บ บิหลั่น" ถือได้ว่าเป็นกรรมการอิสลามประจำมัสยิดซึ่งอาจได้รับ
เลือกเป็นคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด แม้ว่าจะอยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐและมีเงินเดือน
ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนตามกฎหมาย แต่การใช้อำนาจหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ของแต่ละคน ไม่สามารถใช้
อำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ด้วยตนเองโดยลำพัง เพราะกฎหมายให้อำนาจหน้าที่ แก่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ
ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการดังกล่าว "มิใช่เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ"

/ ๓. กรณีเป็น...

๓. กรณีเป็น "ผู้พิพากษาสมทบ" ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์
คณะพิจารณาพิพากษาคดี ผู้พิพากษาจึงมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย
อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ และได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และ
ค่าตอบแทนอย่างอื่นจากรัฐ ดังนั้น ผู้พิพากษาสมทบ จึงเป็น "เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ"

๔. ส่วนผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)
อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) จะเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐหรือไม่ ให้เทียบเคียงกับคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ
ที่ส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายมงคล สุระสัจจะ)
อธิบดีกรมการปกครอง

สำนักงานสอบสวนและนิติการ
ส่วนอำนวยความสะดวก
โทร / โทรสาร ๐-๒๓๕๖-๙๕๕๗

รอง อปค.....	11 / ๓๑	๕๓
ผอ.สน.สก.....	11 / ๓๐	๕๓
ผอ.สอช.....	๑๓ / ๕๓	๕๓
หน.ก.อช.....	๑๑ / ๓๑	๕๓
จพง.ปค.....	๑๗ / ๓๑	๕๓
ร่าง/ตรวจ.....		๕๓
พิมพ์/ทาน.....	อารยกร.....	๕๓

คำวินิจฉัยที่ 5/2543

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543

เรื่อง ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 กรณี คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ประธานรัฐสภาได้มีคำร้องลงวันที่ 27 มกราคม 2543 ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการวินิจฉัยลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า กลุ่มผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกวุฒิสภายื่นคำร้องต่อประธานรัฐสภาเพื่อขอให้ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 ส่งเรื่อง พร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก วุฒิสภา สืบเนื่องมาจาก คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรับสมัครบุคคลเพื่อรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ระหว่างวันที่ 19 - 25 ธันวาคม 2542 โดยมีคู่มือการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มอบให้ผู้สมัคร แต่มิได้อธิบายคำว่า เป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) ไว้แต่อย่างใด ทำให้ผู้สมัครเข้าใจว่า ตนไม่มีลักษณะต้องห้าม หลังจากปิดการรับสมัครครบเจ็ดวัน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหนังสือแจ้งผู้สมัครแต่ละรายว่า ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้ง ประจำเขตเลือกตั้งตรวจสอบเอกสารหลักฐานการสมัครของผู้สมัครแต่ละรายแล้ว เห็นว่าเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ต่อมา คณะกรรมการการเลือกตั้งตีความ คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ว่า หมายความว่ารวมถึง กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรรมการอิสลามประจำจังหวัด กรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรรมการการประถมศึกษาจังหวัด กรรมการสถาบันราชภัฏ และกรรมการประจำสถาบัน ผู้ทรงคุณวุฒิ อนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัด และอนุกรรมการข้าราชการพลเรือน ฯลฯ ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวถูก ตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงเป็นความเห็นที่ขัดแย้งกันสองฝ่าย คือ

ฝ่ายแรก ได้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ต้องเสียสิทธิจากการวินิจฉัยของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง เห็นว่า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) และ (12) เพราะเป็นการตีความคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ใน มาตรา 109 (11) เกินเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญอันเป็นการจำกัดสิทธิของผู้สมัครรับเลือกตั้งมากกว่าที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) และ (12) เป็นผลให้มีการเพิกถอนการสมัครรับเลือกตั้งภายหลังที่รับสมัคร และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้สมัครแล้ว จึงเป็นการกระทำที่ ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายที่สอง ได้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้ง เห็นว่า การที่พิจารณาว่าบุคคลใดเป็น เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ตาม

รัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) นั้น มีหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ตำแหน่งนั้น ๆ มีที่มาจากกฎหมาย กฎ ระเบียบ ของทางราชการที่ระบุไว้
  2. การดำรงตำแหน่งเกิดจากการแต่งตั้ง โดยอาศัยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ของ ทางราชการ
  3. อำนาจหน้าที่ของตำแหน่งนั้น ถูกกำหนดโดยกฎหมาย กฎ ระเบียบ ของ ทางราชการ ซึ่งการกระทำตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าว มีผลกระทบต่อบุคคลอื่น หรือก่อให้เกิด นิติสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้
  4. บุคคลที่ดำรงตำแหน่งดังกล่าว อาจได้รับค่าตอบแทนเป็นบางส่วนหรือทั้งหมด จากรัฐ
- ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภารายใดที่มีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวถูกตัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ประธานรัฐสภาพิจารณาแล้วเห็นว่า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ดังกล่าว ทำให้เป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในหมู่ประชาชนทั่วไป และมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเสนอเรื่องให้ประธานรัฐสภาส่งปัญหาดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย จึงอนุমানได้ว่า เรื่องนี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นเพื่อเป็นการยุติปัญหาข้อโต้แย้งทางความคิดดังกล่าว ซึ่งอยู่ในความสนใจของประชาชน โดยทั่วไปที่มีผลกระทบต่อ ประโยชน์สำคัญของชาติและประชาชน อันส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและรัฐสภาในอนาคต และอาจส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ประธานรัฐสภาจึงจำเป็นต้องใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 เสนอเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งถือได้ ว่าเป็นการวินิจฉัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือไม่ และการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ว่า หมายรวมถึง กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย กรรมการอิสลามประจำจังหวัด กรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน กรรมการการประถมศึกษาจังหวัด กรรมการสถาบันราชภัฏ และกรรมการประจำสถาบันผู้ทรงคุณวุฒิ อนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัด และ อนุกรรมการข้าราชการพลเรือน ฯลฯ เป็นการวินิจฉัยที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) และ (12) หรือไม่ และ

2. การที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกวุฒิสภา และประกาศการรับสมัคร โดยเปิดเผยแล้ว ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ เป็นเหตุให้มีการแจ้งผลการ ไม่รับสมัครภายหลังอีก ดังนั้นการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งออกหลักฐานการรับสมัครเลือกตั้ง และประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งแล้ว แต่ต่อมาภายหลัง กลับมาแจ้งตัดสิทธิการสมัครรับเลือกตั้งบุคคลนั้น ถือว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

ระหว่างพิจารณา พันตำรวจเอก เจือ อัมรันทน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก วุฒิสภา จังหวัดอุทัยธานี ยื่นคำแถลงการณ์และขอแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องให้พันตำรวจเอก เจือ อัมรันทน์ แถลงการณ์ด้วยวาจา ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ฯ แล้ว

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีประเด็นวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ประธานรัฐสภามีอำนาจยื่น คำร้องนี้ให้ศาล

รัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา 266 บัญญัติว่า ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ องค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญจัดตั้งขึ้นและมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญหลายประการ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะใช้สิทธิ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 มาตรา 87 บัญญัติไว้ โดยมีสาเหตุของการวินิจฉัยจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหลายจังหวัดหรือมา จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 144 วรรคหนึ่ง ในฐานะเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และ มาตรา 145 (3) วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยความหมายของคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) และมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาบางคนโต้แย้งการวินิจฉัยความหมายคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีอำนาจวินิจฉัยความหมายคำดังกล่าว ซึ่งเป็นถ้อยคำในรัฐธรรมนูญ จึงเป็นกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นแล้ว และรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 บัญญัติให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยได้ ได้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 ได้

ระหว่างพิจารณา พันตำรวจเอก เจือ อัมรันทน์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิก วุฒิสภา จังหวัดอุทัยธานี ยื่นคำแถลงการณ์และขอแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญรับไว้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องให้พันตำรวจเอก เจือ อัมรันทน์ แถลงการณ์ด้วยวาจา ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ฯ แล้ว

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีประเด็นวินิจฉัยเบื้องต้นว่า ประธานรัฐสภามีอำนาจยื่น คำร้องนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา 266 บัญญัติว่า ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ องค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ให้องค์กรนั้นหรือประธานรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อ ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญจัดตั้งขึ้นและมีอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญหลายประการ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) ซึ่งเป็นลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะใช้สิทธิ สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ตามที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 มาตรา 87 บัญญัติไว้ โดยมีสาเหตุของการวินิจฉัยจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดหลายจังหวัดหรือมา จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 144 วรรคหนึ่ง ในฐานะเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และ มาตรา 145 (3) วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยความหมายของคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) และมีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาบางคน ได้แย้งการวินิจฉัยความหมายคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง ไม่มีอำนาจวินิจฉัยความหมายคำดังกล่าว ซึ่งเป็นถ้อยคำในรัฐธรรมนูญ จึงเป็น กรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญเกิดขึ้นแล้ว และรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 บัญญัติให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัย ได้ เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 ได้

มีประเด็นต้องพิจารณาตามคำร้องต่อไปว่า

1. คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งเป็นคำ ในบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญหรือไม่

2. การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หมายความว่า รวมถึงบุคคลซึ่ง ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ รวม 28 ตำแหน่ง ตามที่ปรากฏในเอกสารคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ตำแหน่งที่เข้าข่ายเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตาม มาตรา 109 (11) ของ รัฐธรรมนูญ เป็นการวินิจฉัยที่ชอบด้วย รัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) หรือไม่

3. การที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา และ ประกาศรับสมัคร โดยเปิดเผยแล้ว ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัย คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ เป็นเหตุให้มีการแจ้งผลการไม่รับสมัครภายหลัง ถือว่าเป็นการกระทำที่ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

ประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งเป็นคำใน บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือไม่ พิจารณาแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 ย่อมมีอำนาจวินิจฉัยบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว แต่เมื่อพระราชบัญญัติ นั้นบัญญัติใน มาตรา 87 ว่า บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องมีคุณสมบัติและไม่มี ลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) อันเป็นลักษณะ ต้องห้ามอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา 126 (4) จึงเป็นการวินิจฉัยถ้อยคำในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งย่อมมีอำนาจวินิจฉัย ได้ แต่ เมื่อการวินิจฉัยนั้นเกิดเป็นปัญหาโต้แย้ง และประธานรัฐสภาส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 266 ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) ซึ่งจะเป็นเค็ดขาดและมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 268

ประเด็นที่สอง การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หมายความว่ารวมถึงบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งต่าง ๆ รวม 28 ตำแหน่ง ตามที่ปรากฏในเอกสารคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ตำแหน่งที่เข้าข่ายเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตาม มาตรา 109 (11) ของรัฐธรรมนูญ เป็นการวินิจฉัยที่ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) กรณีจึงมีประเด็นต้องพิจารณาก่อนว่า คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) มีความหมายอย่างไร

รัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) บัญญัติว่า บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคล ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ... (11) เป็นพนักงานหรือ ลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และ มาตรา 126 (4) บัญญัติว่า บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา... (4) เป็นบุคคล ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตาม มาตรา 109 (1) (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) (9) (11) (12) (13) หรือ (14)

พิจารณาแล้ว รัฐธรรมนูญ มาตรา 126 (4) ให้นำลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่ ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตาม มาตรา 109 (11) มาใช้บังคับกับลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่ ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาด้วย การพิจารณาความหมายของคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ใน มาตรา 109 (11) เป็นการตีความ บทบัญญัติจำกัดสิทธิของบุคคลในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลจึงต้องตีความอย่างแคบ การตีความถ้อยคำที่มีลักษณะเช่นนี้ควรถือว่า คำทั่วไปมีความหมายในแนวเดียวกันกับคำเฉพาะที่มาก่อน หมายความว่า ในกรณีที่บทบัญญัติของกฎหมายมีถ้อยคำเฉพาะตั้งแต่สองคำขึ้นไป และมีถ้อยคำที่เป็นคำทั่วไป ตามหลังคำเฉพาะ คำทั่วไปนั้นต้องมีความหมายแคบกว่าความหมายธรรมดาของคำนั้น โดยจะต้องมีความหมายเฉพาะในเรื่องและประเภทเดียวกันกับคำเฉพาะที่มาก่อนหน้าคำทั่วไปนั้น สำหรับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) ที่บัญญัติว่า เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ นั้น คำว่า พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น เป็นถ้อยคำที่เป็นคำเฉพาะสามารถบ่งบอก ได้ว่า หมายถึงบุคคลใดบ้างอย่างชัดเจน ส่วนคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ เป็นถ้อยคำที่มีลักษณะเป็น คำทั่วไป ยังไม่อาจบ่งชี้ได้ว่าหมายถึงบุคคลใดบ้าง การตีความคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ซึ่งเป็น คำทั่วไป จึงต้องตีความโดยให้มีความหมายคล้ายคลึงกันหรือในแนวเดียวกันกับคำว่า พนักงานหรือ ลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา 126 (4) ประกอบ มาตรา 109 (11) เป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลในการสมัครรับ

เลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจึงต้องตีความอย่างเคร่งครัดและการตีความถ้อยคำใน มาตรา ดังกล่าวต้องพิจารณา บทบัญญัติรัฐธรรมนูญในส่วนของการให้มีสมาชิกวุฒิสภาและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญได้บัญญัติ เรื่อง สมาชิกวุฒิสภาไว้ในหมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 3 วุฒิสภา โดยกำหนด อำนาจหน้าที่ที่สำคัญของสมาชิกวุฒิสภาไว้หลายประการ เช่น พิจารณากลับกรอง ร่างพระราชบัญญัติ พิจารณา เลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญ ถอด ถอนบุคคลสำคัญออกจากตำแหน่ง เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาจะต้องอาศัยการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความเป็นกลาง อิสระ และไม่อยู่ภายใต้การ ควบคุมไม่ว่าจากบุคคลหรือหน่วยงานใด ดังนั้น คำว่า เจ้าหน้าที่ อื่นของรัฐ ในรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) จึงหมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีสถานะ ตำแหน่งหน้าที่ หรือลักษณะงานทำนองเดียวกันกับพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งตามกฎหมาย
2. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายและปฏิบัติงานประจำ
3. อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ
4. มีเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน ตามกฎหมาย

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) โดย กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาและวินิจฉัยว่า บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งต่าง ๆ รวม 28 ตำแหน่ง เป็น เจ้าหน้าที่ อื่นของรัฐ นั้น พิจารณาแล้ว เห็นว่า

1. กรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย
2. กรรมการอิสลามประจำจังหวัด
3. กรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง)
4. ประธานหรือกรรมการบริหารขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
5. ประธานหรือกรรมการในคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)
6. กรรมการการประถมศึกษาจังหวัด
7. กรรมการสภาประจำสถาบันราชภัฏ
8. กรรมการสภาสถาบันราชภัฏ
9. อนุกรรมการข้าราชการตำรวจประจำจังหวัด (อ.ก.ตร. จังหวัด)
10. อนุกรรมการข้าราชการครูสามัญ (อ.ก.ค. จังหวัด)
11. อนุกรรมการสามัญประจำกระทรวง (อ.ก.พ. กระทรวง)
12. อนุกรรมการสามัญประจำกรม (อ.ก.พ. กรม)
13. อนุกรรมการสามัญประจำจังหวัด (อ.ก.พ. จังหวัด)
14. อนุกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
15. อนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน

16. กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาลงกรณราชวิทยาลัย
17. กรรมการของสถาบันพระปกเกล้า
18. กรรมการการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
19. กรรมการองค์การคลังสินค้า
20. อนุกรรมการในคณะกรรมการบริหารเงินทุนหมุนเวียนระดับจังหวัด
21. กรรมการสภาสถาบัน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
22. กรรมการสภาพนายความ
23. กรรมการมรยทนายความ
24. กรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาล เขตสุขาภิบาล และเขตราชการ ส่วนท้องถิ่น
25. กรรมการกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร
26. กรรมการสภามหาวิทยาลัย
27. กรรมการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

บุคคลซึ่งเป็นกรรมการหรืออนุกรรมการ รวม 27 ตำแหน่งดังกล่าวข้างต้นนี้ ได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งตามกฎหมาย ซึ่งหมายความรวมถึงกฎ ระเบียบ ที่ออกโดยอาศัยกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย และปฏิบัติงานประจำ ซึ่งหมายความว่าต้องมีทั้งอำนาจหน้าที่หรือหน้าที่ตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบที่ออกโดยอาศัยกฎหมายกำหนดไว้ ทั้งนี้ จะต้องเป็นการมีอำนาจหน้าที่หรือหน้าที่ประจำดังกล่าว แต่การใช้อำนาจหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการและคณะ อนุกรรมการที่ระบุข้างต้น เป็นการใช้อำนาจหน้าที่หรือการปฏิบัติหน้าที่โดยคณะบุคคลที่ประกอบกันขึ้นเป็นคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ กรรมการหรืออนุกรรมการ แต่ละคนไม่สามารถใช้อำนาจหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ซึ่งเป็นของคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ ได้ด้วยตนเองโดยลำพัง เพราะกฎหมายให้อำนาจหน้าที่แก่คณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ แม้ว่าคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการนั้นจะอยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ และมีเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทนตามกฎหมายก็ตาม ดังนั้น ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่า บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งต่าง ๆ รวม 27 ตำแหน่ง เป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) จึงเป็นการวินิจฉัยที่ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

ส่วนการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่า ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้พิพากษาสมทบเป็นตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย คือ พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและ วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศและวิธีพิจารณาคดีทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2539 โดยพระราชบัญญัติทั้งสามฉบับดังกล่าวบัญญัติให้ผู้พิพากษาสมทบเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี ผู้พิพากษาสมทบจึงมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมาย นอกจากนี้ ยังบัญญัติให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ

ข้าราชการ ฝ่ายตุลาการมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาสมทบโดยอนุโลม ผู้พิพากษาสมทบจึงอยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ อีกทั้งบัญญัติให้ผู้พิพากษาสมทบได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่น ดังนั้น ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่า ตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ จึงชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) การวินิจฉัยคำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ นี้ เป็นการวินิจฉัยเฉพาะตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) เท่านั้น หากบุคคลใดมีหลายสถานะหรือหลายตำแหน่ง การพิจารณาสถานะและตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) ย่อมเป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ส่วนการพิจารณาสถานะหรือตำแหน่งอื่นที่จะเป็นลักษณะต้องห้ามสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ นั้น ต้องพิจารณาตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 แต่ละอนุ มาตรา เป็นกรณี ๆ ไป ประเด็นที่ 3 การที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกวุฒิสภา และประกาศการรับสมัคร โดยเปิดเผยแล้ว ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัย คำว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ เป็นเหตุให้การแจ้งผลการไม่รับสมัครภายหลัง ถือว่า เป็นการกระทำที่ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นการขอให้วินิจฉัยการกระทำของคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีสถานะ ตำแหน่งหน้าที่ หรือลักษณะงานทำนองเดียวกันกับพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น โดยได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งตามกฎหมาย มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการหรือหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามกฎหมายและปฏิบัติงานประจำ อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐ และมีเงินเดือน ค่าจ้าง หรือค่าตอบแทน ตามกฎหมาย ดังนั้น ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่า บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการและ อนุกรรมการที่ระบุข้างต้นจำนวน 27 ตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ นั้น ไม่สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) แต่ที่วินิจฉัยว่า บุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ เป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ นั้น ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 109 (11) แล้ว

(นายจุมพล ณ สงขลา) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (พลโท จุล อติเรก) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายชัยอนันต์ สมุทวณิช) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายมงคล สระแก้ว) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายสุจิต บุญบงการ) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายสุจินดา ยงสุนทร) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายสุวิทย์ ชีระพงษ์) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายอนันต์ เกตุวงศ์) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายอิสสระ นิตินันท์ประภาส) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (นายอุระ หวังอ้อมกลาง) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
